

Needs and Guidelines for Enhancing Learning and Life Goals Coaching Competency of Guidance Teachers in Schools under the Secondary Educational Service Area Office, Khon Kaen

Jeeruttikoon Dawnwichankajorn^{1*}

¹ Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen

* Corresponding author. E-mail: jeeruttikoon@cas.ac.th

Abstract

The present study aimed to investigate the needs and guidelines for enhancing the learning and life goals coaching competency of guidance teachers in schools under the secondary educational service area office in Khon Kaen. The study is divided into 2 phases. Phase 1 involved a needs analysis of learning and life goals coaching competency among guidance teachers in schools. The sample consisted of 132 guidance teachers, selected through purposive sampling, and assessed using a 5-point Likert scale questionnaire to attribute competency, with a reliability coefficient of 0.991. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and priority needs index. Phase 2 was the guidelines construction of enhancing learning and life goals coaching competency of guidance teachers in schools under the secondary educational service area office KhonKaen divided into 5 steps; 1) studying schools where there is the best practicing, 2) drafting the guidelines of enhancing learning and life goals coaching competency, 3) verifying the guidelines of enhancing learning and life goals coaching competency, 4) correction guidelines of enhancing learning and life goals coaching competency, and 5) evaluation the guidelines construction of enhancing learning and life goals coaching competency by using group discussion with 9 experts selected by purposive sampling. The instruments used were a survey form, an interview form assessing the current state of enhancing learning and life goals coaching competency, and a group discussion form, which were analyzed using descriptive analysis. The results of the study revealed that; 1) The results of needs analysis of learning and life goals coaching competency of guidance teachers in schools under the secondary educational service area office KhonKaen shown that the most needed was knowledge competency (PNI modified = 0.170), skill competency (PNI modified = 0.122), and attribute competency (PNI modified = 0.106) respectively. 2) The results of developing the guidelines for enhancing learning and life goals coaching competency of guidance teachers in schools under the secondary educational service area office, Khon Kaen, revealed that there were 3 aspects: 10 guidelines; 1) knowledge competency consisted of 4 guidelines, 2) skill competency comprised of 3 guidelines, and 3) attribute competency consisted of 3 guidelines. All guidelines were evaluated for the possibility and feasibility, rated at the highest level.

Keywords: Needs, Learning, Coaching, Life Goals, Guidance Teachers, Competency

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

จิรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร^{1*}

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

* Corresponding author. E-mail: jeeruttikoon@cas.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ สร้างและประเมินแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้และเป้าหมายชีวิตของครูแนะแนวกลุ่มเป้าหมายคือครูแนะแนว ปีการศึกษา 2567 จำนวน 132 คน ที่เลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) ระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้และเป้าหมายชีวิตของครูแนะแนว แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาระบบการแนะแนว (Best Practice) 2) ยกร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้และเป้าหมายชีวิต 3) ตรวจสอบยืนยันร่างแนวทาง 4) ปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทาง 5) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทาง ด้วยการสนทนากลุ่มย่อย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI modified = 0.170) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านทักษะ (PNI modified = 0.122) และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PNI modified = 0.106) ตามลำดับ 2) ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว พบว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้าน 10 แนวทาง ได้แก่ ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ มี 4 แนวทาง ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะ มี 3 แนวทาง ด้านที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ มี 3 แนวทาง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น, การเรียนรู้, การแนะแนว, เป้าหมายชีวิต, สมรรถนะ, ครูแนะแนว

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 45 ระบุถึงการพัฒนาที่รัฐต้องจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการวางแผนชีวิตได้เหมาะสม เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมถึงต้องครอบคลุมรอบด้านของชีวิต โดยการพัฒนาดังกล่าวจะพบความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่ระบุถึงประเด็นสำคัญที่ต้อง ส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในช่วงวัยเรียนซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติ จำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาให้ครอบคลุมไม่เพียงแต่ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ แต่ยังต้องเน้นการพัฒนาให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ การพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะด้านการคิด ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง พร้อมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากประเด็นดังกล่าวจะพบความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) ที่มีโครงสร้างประชากรโดยคาดว่าจะมีกลุ่มประชากรในวัยเรียนลดลง ส่งผลให้ การขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดลง และเปิดโอกาสให้เกิดการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาตามความสำคัญข้างต้นนั้น จะพบว่าศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยเน้นการพัฒนา ร่วมกับนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เป็นพื้นฐานสำคัญ สู่การทำงานในเชิงแก้ปัญหา ป้องกันความเสี่ยง และส่งเสริมพัฒนาให้เหมาะสมตามแต่บริบทของนักเรียน ก็คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ออกแบบให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความถนัดความสนใจของตนเองช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถรู้จักและเข้าใจตนเองจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งนั้น คือ กิจกรรมแนะแนว เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเองสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถคิดตัดสินใจแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพและรวมถึงเรื่องส่วนตัวและสังคม (จิรัฐติกุล ดอนวิจารย์ขจร, 2560) โดยประเด็น ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการกำหนดแผนพัฒนาการแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 รวมถึงกำหนดแนวทางสำคัญของการปฏิบัติงานบริการแนะแนวในสถานศึกษาด้วย พันธกิจ ดังนี้ 1. ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเอง โดยใช้กระบวนการแนะแนว และให้คำปรึกษา ให้มีสมรรถนะด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อการศึกษาและการมีงานทำ 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีสุขภาพที่ดีมีทักษะชีวิต และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการแนะแนว 4) พัฒนาระบบการแนะแนวในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน และ 5) ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว พร้อมทั้งระบุประเด็นสำคัญ ของการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ตามความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมตรงตามศักยภาพของตนเอง มีภูมิคุ้มกัน ควบคุมการมีสุขภาวะที่ดีในการใช้ชีวิต ส่วนตัวและสังคม

พลตำรวจเอกเพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการ “เรียนดี มีความสุข” ที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไว้ 6 ด้าน ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ “การพัฒนากระบวนการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต” มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร พร้อมทั้งกระบวนการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เต็มตามศักยภาพ ของผู้เรียนรายบุคคล และการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อ การดำรงชีวิต และมีหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ให้มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำตอบสนอง ความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงมีเป้าหมายในชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

นอกจากนี้ จากการกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการแนะแนวดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ดำเนินการบริหารจัดการตามแผนพัฒนาการแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำนโยบายแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้แก่นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งครูแนะแนวมีบทบาท สำคัญในการช่วยเหลือแก้ไขส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แต่ในยุคปัจจุบันปัญหาที่พบก็คือ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนวมาโดยตรงและโรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ครูที่จบสาขาอื่นมา สอนแนะแนวแทนครูแนะแนว ซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการสอนกิจกรรมแนะแนว ฉะนั้นจึง จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้สามารถทำหน้าที่การสอนกิจกรรมแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง บุคลากรดังกล่าวได้แก่ ครูประจำชั้นซึ่งสอนกิจกรรมแนะแนวและรวบรวมข้อมูลนักเรียน ช่วยเหลือให้ คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีจำนวนครูแนะแนวที่จบการศึกษาในสาขาวิชาแนะแนวเพียงจำนวน 29 คน จากทั้งหมด 132 คน คิดเป็นร้อยละ 21.97 (รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง สพม.ขอนแก่น, 2566)

จากนโยบายและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบในงานพัฒนาระบบการแนะ แนวของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการ พัฒนานักเรียนตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการแนะแนว ก็คือแนวทางการแนะแนวการเรียน (Coaching) และ เป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นยังไม่มี ครูขาดสมรรถนะที่ สำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนว ทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาสำเร็จอย่างยั่งยืนไม่ได้ จึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการและหาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะเพื่อพัฒนาการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนวในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น เพื่อกำหนดสมรรถนะของครูแนะแนว ปรับปรุงพัฒนา หาแนวทางในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ งานแนะแนวในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตามกระบวนการและทฤษฎีของการจัดกิจกรรมแนะแนว ที่จะทำ ให้ครูแนะแนวมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนางานแนะแนว มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่ดีในการ ดำเนินกิจกรรมแนะแนว ในสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของนักเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียน พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ตรงตามเป้าหมายของการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาให้เป็นคนที่เก่ง มีทักษะชีวิต เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าใน ตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตน มีคุณภาพชีวิต สามารถเลือกประกอบอาชีพ ที่สุจริตเต็มตามศักยภาพของตนเอง มี เจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตในบริบทการเป็นพลเมืองของประเทศชาติและพลโลกได้อย่างมีคุณภาพ พึ่งตนเองได้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกพลวัตที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม ทำให้การดำเนินงานแนะแนวใน สถานศึกษาเกิดผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

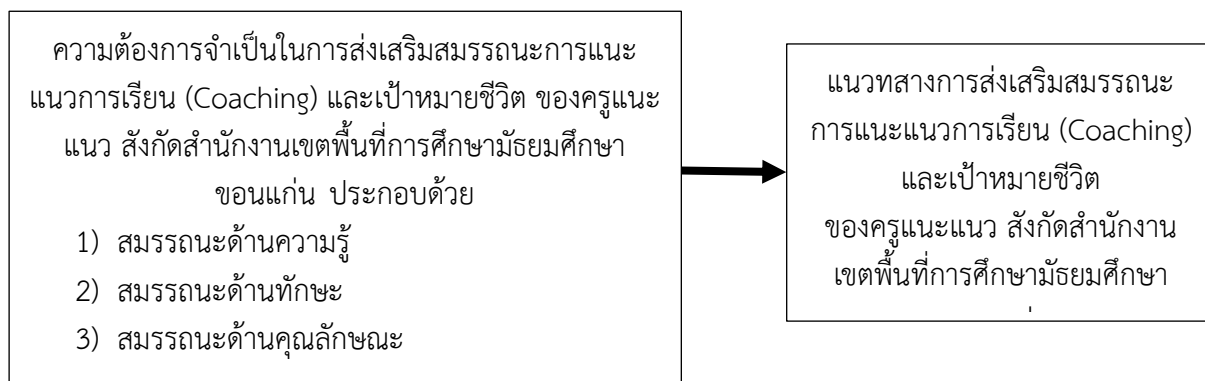
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะ การแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อสร้างและประเมินแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเข้าใจตนเอง และสภาพแวดล้อม สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ วางแผนชีวิตได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การแนะแนวมีความสำคัญและความจำเป็นหลายประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านอาชีพ ด้านวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา ด้านจำนวนประชากร ด้านเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ และความต้องการในการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยจุดมุ่งหมายของการแนะแนวทั่วไป ได้แก่ การป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญหา และการส่งเสริมพัฒนา การแนะแนวแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และการแนะแนวส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบวิธีการจัดการแนะแนวอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ การแนะแนวรายบุคคล และการแนะแนวกลุ่ม ซึ่งมีปรัชญาและหลักการของการแนะแนวที่ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานแนะแนว ประกอบด้วย มนุษย์มีความแตกต่างกัน มนุษย์มีคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ มนุษย์ย่อมมีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ มนุษย์มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้และมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ส่วนขอบข่ายของการแนะแนว ประกอบด้วย 5 บริการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนที่จะดำเนินงานแนะแนวอย่างได้ผลต้องจัดให้มีงานต่างๆ ครบทั้ง 5 บริการ คือ 1. บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service) 2. บริการสนเทศ (information service) 3. บริการให้คำปรึกษา (counseling service) 4. บริการจัดวางตัวบุคคล (placement service) 5. บริการติดตามผล (follow-up service) ในการดำเนินงานแนะแนวให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ผู้แนะแนวควรได้รับการฝึกฝนและดำรงตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพแนะแนวที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ดังกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Research) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2567 จาก 84 โรงเรียน จำนวน 132 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามความต้องการจำเป็นสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ชนิดตอบสนองรายการ แบ่งออกเป็น 3 สมรรถนะ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านความรู้ 2) สมรรถนะด้านทักษะ 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try-out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นไปยังโรงเรียนในสังกัด ขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 132 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สภาพปัจจุบัน และสภาพที่ต้องการพัฒนาใน 3 สมรรถนะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

จากนั้นวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะของครูแนะแนว โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

PNI _{modified}	หมายถึง	ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I	หมายถึง	สภาพที่พึงประสงค์ (Importance)
D	หมายถึง	สภาพปัจจุบัน (Degree of Success)

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียนและการวางแผนเป้าหมายชีวิต (Best Practice) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็น (Need Assessment) ในระยะที่ 1 นำมาเป็นกรณีศึกษาโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานแนะแนว และครูผู้ทำหน้าที่แนะแนวของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียนและการวางแผนเป้าหมายชีวิต (Best Practice) จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 15 คน ซึ่ง คัดเลือกจากโรงเรียนที่เป็นศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนมัธยมคุณภาพ โรงเรียนพระราชทาน ประกอบด้วย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน โรงเรียนกัลยาณวัตร โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม โรงเรียนชุมแพศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด หลักการของนโยบายและจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และผลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาการแนะแนวการเรียนและเป้าหมายชีวิต (Best Practice) มาเป็นร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น (ฉบับที่ 1)

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบยืนยันร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัย ดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ด้วยการนำร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ไปตรวจสอบยืนยัน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็น อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษาระดับเชี่ยวชาญ ครูแนะแนวระดับเชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบด้านการแนะแนว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยนำร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว ไปตรวจสอบยืนยัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว ผู้วิจัยนำร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ฉบับปรับปรุง ด้วยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน (ชุดเดียวกันกับการสนทนากลุ่มย่อย) ทำการ

ประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ ของร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบการประเมินร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะ ฯ ทำวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบการประเมินร่างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะ ฯ แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในภาพรวม

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PIN modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	สมรรถนะด้านความรู้	3.82	0.78	มาก	4.47	0.59	มาก	0.170	1
2	สมรรถนะด้านทักษะ	4.01	0.77	มาก	4.50	0.56	มาก	0.121	2
3	สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	4.32	0.71	มาก	4.78	0.34	มากที่สุด	0.105	3
รวม		4.05	0.76	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด	0.133	--

จากตาราง 1 พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.77) ภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) ผลความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในภาพรวมเท่ากับ 0.133 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI modified = 0.170) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านทักษะ (PNI modified = 0.121)

ตารางที่ 2 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านความรู้ในภาพรวม

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PIN modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว	4.05	0.70	มาก	4.41	0.48	มาก	0.087	3
2	ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.80	0.75	มาก	4.61	0.47	มากที่สุด	0.211	2
3	ความรู้เกี่ยวกับนโยบายแผนพัฒนาการแนะแนวและการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน	3.62	0.90	มาก	4.40	0.83	มาก	0.213	1
รวม		3.82	0.78	มาก	4.47	0.60	มาก	0.170	--

จากตาราง 2 พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.75) ส่วนภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.48) ผลความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านความรู้ภาพรวมเท่ากับ 0.170 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับนโยบาย แผนพัฒนาการแนะแนวและการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PINI modified = 0.213) รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (PINI modified = 0.211)

ตาราง 3 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านทักษะในภาพรวม

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PIN modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.	ทักษะการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว	3.87	0.58	มาก	4.30	0.80	มาก	0.107	3
2.	ทักษะการให้คำปรึกษา	3.91	0.70	มาก	4.47	0.50	มาก	0.137	1
3.	ทักษะการเลือกใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาการแนะแนว	4.17	0.92	มาก	4.62	0.46	มากที่สุด	0.107	3
4.	ทักษะการเป็นผู้ประสานงาน	4.09	0.87	มาก	4.63	0.46	มากที่สุด	0.131	2
รวม		4.01	0.77	มาก	4.50	0.56	มากที่สุด	0.120	--

จากตาราง 3 พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการเลือกใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาการแนะแนว ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.92) รองลงมา คือ ทักษะการเป็นผู้ประสานงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.87) ส่วนภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการเป็นผู้ประสานงานซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ทักษะการเลือกใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาการแนะแนว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.46) ผลความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านทักษะ ในภาพรวมเท่ากับ 0.120 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการให้คำปรึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PINI modified= 0.137) รองลงมา คือ ทักษะการเป็นผู้ประสานงาน (PINI modified = 0.131)

ตารางที่ 4 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านคุณลักษณะในภาพรวม

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PIN modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ความมั่นคงทางอารมณ์	4.43	0.87	มาก	4.68	0.45	มากที่สุด	0.055	3
2	สัมพันธ์ภาพกับคนอื่น	4.14	0.84	มาก	4.72	0.43	มากที่สุด	0.139	1
3	จรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว	4.39	0.43	มาก	4.92	0.13	มากที่สุด	0.119	2
รวม		4.32	0.71		4.77	0.34		0.105	--

จากตาราง 4 พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.87) รองลงมา คือ จรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.43) ส่วนภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือจรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.13) รองลงมา คือ สัมพันธ์ภาพ กับบุคคลอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.43) ผลความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ในภาพรวมเท่ากับ 0.105 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI modified = 0.139) รองลงมา คือ จรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว (PNI modified = 0.119)

2. ผลการสร้างและประเมินแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ผลการสร้างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูแนะแนวการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในภาพรวม พบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) สูงสุด คือสมรรถนะด้านความรู้ และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านทักษะและสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูแนะแนวมี สมรรถนะด้านความรู้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว มีความรู้ในการจัดทำสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ด้านการศึกษาต่อและอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) สูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูแนะแนวต้องมีความรู้ในเรื่อง การจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ นอกเหนือจาก 5 บริการแล้ว ครูแนะแนวต้องจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เนื่องจากข่าวสารข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อให้ นักเรียนใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และการวางแผนการศึกษาต่อและอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิต โดยจัดนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษาดูงาน ถือได้ว่าเป็นการจัดบริการแนะแนวที่สำคัญอีกข้อหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา เนียมแดง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนบ้านปางของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบงานแนะแนวโรงเรียนบ้านปางของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 จังหวัดเชียงราย ด้านการให้บริการงานสารสนเทศ นักเรียนต้องให้ทางโรงเรียนเผยแพร่ข้อมูลในรูปของเสียงตามสาย จัดฉายวิดีโอทัศน์ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอาชีพการศึกษาต่อ ความรู้รอบตัวและพาไปตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

สำหรับสมรรถนะด้านทักษะ ของครูแนะแนว พบว่า ทักษะการให้คำปรึกษา (พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) สูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูแนะแนวจำเป็นต้องมีทักษะในการให้คำปรึกษา วางแผนการให้คำปรึกษารวมถึงสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ดีและมีวิธีการแก้ไขปรับปรุงการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ มีการแนะนำ แก้ไข ติดตามและประเมินผล เกี่ยวกับภารกิจด้านการแนะแนวของหน่วยงานได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนวิษฐ์ เพ็ญรัตนศิริ (2563) ที่ได้ทำการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนว ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการบริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ด้านให้คำปรึกษาต้องการให้ครูประจำชั้นมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจนักเรียน ช่วยเหลือทางด้านการปรับตัว ปัญหาครอบครัว จัดครูแนะแนวไว้ประจำห้องแนะแนว ให้คำปรึกษาเป็นเวลา และสะดวกในการให้คำปรึกษา

ส่วนสมรรถนะด้านคุณลักษณะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ที่มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) สูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูแนะแนวต้องมีความสุภาพอ่อนโยน เอื้อเฟื้อ อดทน มีเจตคติที่ดีต่องานบริการ มีบุคลิกภาพดี สุขภาพจิตที่ดี มีอารมณ์มั่นคง เบิกบานแจ่มใส คิดเชิงบวก เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเมตตา มีลักษณะเป็นมิตรน่าเข้าใกล้ เป็นที่พึ่งอันอบอุ่น ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รักษาความลับ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ เอาใจใส่ช่วยเหลือด้วยความเป็นธรรมแก่ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของครูแนะแนว สมรรถนะเฉพาะด้านคุณลักษณะของครูแนะแนว ประกอบไปด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความอดทน มีอารมณ์ขัน มีจิตใจมั่นคงมีความเสียสละและมีสัมพันธ์ภาพที่ดี

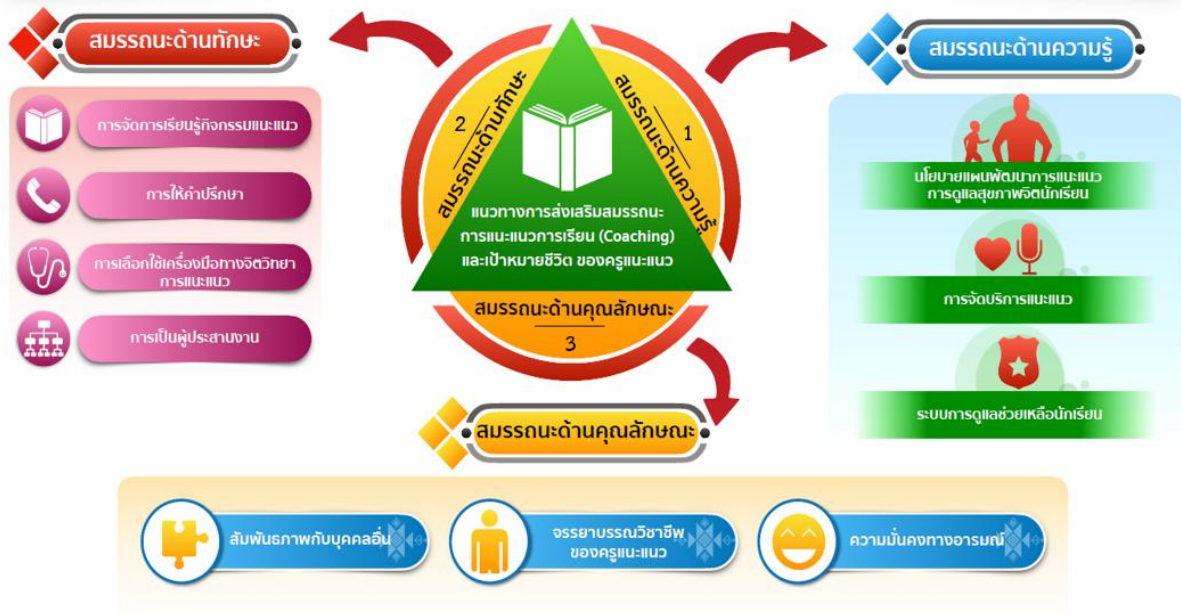
2. การสร้างและประเมินแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จากการวิจัย พบว่า การสร้างแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล มี 3 สมรรถนะ 10 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้าน ความรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับนโยบาย แผนพัฒนาการแนะแนว และการดูแล สุขภาพจิตนักเรียน 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน สมรรถนะด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้กิจกรรม แนะแนว 2) ด้านทักษะการให้คำปรึกษา 3) ด้านทักษะการเลือกใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาการแนะแนว 4) ด้านทักษะการเป็นผู้ประสานงาน สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความ มั่นคงทางอารมณ์ 2) ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น 3) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว ซึ่งได้ผ่าน การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสอดคล้องกับสมเกียรติ เจษฎากุลทวี(2563) ที่ได้เสนอแนวคิดไว้ว่าแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่ช่วยผลักดันเพิ่มพูนคุณภาพ ให้กับบุคลากรทางการแนะแนว สะท้อนให้เห็นว่าครูสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่ไม่ได้จบทางจิตวิทยาการ แนะแนวโดยตรง ก็สามารถปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนวได้อย่างเต็มที่และเต็มเวลา เนื่องจากมีแนวทางในการ ดำเนินงานที่ชัดเจน ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาและการแนะแนว (คชาวุธ ชันไชย. 2561) ประกอบกับในปัจจุบัน มีนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง แต่ยังไม่ เพียงพอต่อความต้องการจึงควรเพิ่มอัตราให้มากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและพัฒนา ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญ และนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล มี 3 สมรรถนะ 10 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับนโยบาย แผนพัฒนาการแนะแนว และการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน 2) ด้าน ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สมรรถนะ ด้านทักษะ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว 2) ด้านทักษะการ ให้คำปรึกษา 3) ด้านทักษะการเลือกใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาการแนะแนว 4) ด้านทักษะการเป็นผู้ ประสานงาน สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ 2) ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น 3) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว ดังภาพที่ 2

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายในการส่งเสริมสมรรถนะของครูแนะแนว และควรมีการกำกับติดตามการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน
2. กระทรวงศึกษาธิการควรเพิ่มอัตราการบรรจุครูแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน และเพิ่มอัตรานักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ความร่วมมือกันในการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องกับระบบงานแนะแนวในโรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย โดยเฉพาะแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนวไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบงานแนะแนว เช่น สร้างความรู้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวในสถานศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของครูที่ทำหน้าที่แนะแนวให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่ดีในการแนะแนว เป็นต้น
2. ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จิตวิทยาการแนะแนว และจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายจนสามารถนำมาจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านทักษะ มีดัชนีความต้องการจำเป็นอันดับ 2 ซึ่งครูแนะแนวจะต้องมีทักษะที่สำคัญคือการบริการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานแนะแนว ทักษะ ในการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการทางจิตวิทยาการ เป็นผู้ประสานงาน การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว และทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง ได้แลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับผู้ปฏิบัติงานแนะแนวต่างโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

4. ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านคุณลักษณะ มีดัชนีความต้องการจำเป็น เป็นอันดับ 3 ดังนั้นผู้บริหารควรเลือกครูที่มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะเหมาะสมกับงานแนะแนว เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพความสำเร็จของ แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการแนะแนวการเรียนรู้ (Coaching) และเป้าหมายชีวิต ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บรรลุตามแผนการศึกษาชาติ 20 ปี

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมสมรรถนะของครูแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสมรรถนะของครูแนะแนวด้านอื่นๆ เพิ่มเติม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2567-2568. (อัตรานา)

คหาจุร ชื่นไชย. (2561). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39. วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2(2), 1-22.

จิรัฐติกุล ดอนนิวิจารณ์จร. (2560). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านการ แก้ปัญหา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์) .มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธัญญา เนียมแดง. (2553). การพัฒนางานแนะแนวของโรงเรียนบ้านโป่งของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย .

รัตนวัชร เพ็ญรัตน์ศิริ. (2563). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนว ใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 31(2), 110-131.

สมเกียรติ เจษฎากุลทวี. (2563). ระบบการบริหารงานแนะแนวแบบมุ่งอนาคตในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(2), 269-288.

สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น. (2566). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2566. สืบค้น 17 มีนาคม 2567.

จาก <http://www.kksec.go.th/2566/index13-mis.php>.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566—2570)*. ราชกิจจานุเบกษา.

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF

อมรรัตน์ สารเถื่อนแก้ว. (2562). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.